

پہلا کٹ:

پنجابی ادب، وح شاہ حسین پھول
 نے کافی دی بنیاد رکھی، جسوں کے
 بلے شاہ تے خواجہ غلام فرید کے
 گئے۔ کافی اصل وچوں سورہ شاہ دی
 آیت "و کافی بال شہید" جیہدا
 مطلب اے کہ "خدا دی گواہی کافی میں"
 اس لفظ ایہ سمجھیا جالدا اے کہ
 کافی ایسا ایس شے لوں آندے شے
 شے اندلی تھکھ لاون تے ایہدے بعد
 کسے پھول شہیدی لوڑ پونے۔ پنجابی
 وح کافی اک گادون والی شے اے۔
 اس وح استھائی استعمال کیتی جاندی اے
 جس وح اک شے دامہرا پوند اے
 جیڑا پر مہر دے بعد دو پرایاں
 جاند اے۔

شاہ حسین دا علامتی نظام تے

فنی جائزہ:

شاہ حسین پھول اپنے کافی وح علامتی
 نظام استعمال کیتا اے۔ ایمیاں دا علامتی
 نظام دو شوار تے کھلوتا اے جکر:

1. پیر/عورت

2. پرخہ

1- پیر

شاہ حسین پیر توں ایس واسطے
 استعمال کیتا اے کہ عورت دی محبت
 خالص، تے لوب، ولا لچ توں پاک
 ہوندی اے۔ عورت ہوج دی محبت
 صرف جنس خواہشات دی لالچ توں
 پرل ہوندی اے

پیر تے علامتی نظام: جس طرح پیر/عورت
 توں اپنے داج بنانا چاہی دا اے عزت
 دی حفاظت کرن چاہی دی اے کیونکہ
 رانجھ توں ملن واسطے داج
 دی لوڑ اے۔ ساہیوڑے مھر جانے
 وی سب توں پہلا ایہی ہی سوال
 ہونا اے۔ شاہ حسین ہواراں ایس
 علامت توں انسان دی زندگی تے ایس
 اپنے اعمال توں نامے توں نیک اعمال
 نالوں بھرن مٹی دی داسبق دتا اے کیوں
 جے مرن توں بعد سب توں پہلاں نیک

اعمال دی ای بوجھ سہنی اسے۔

گلیاں وچ پھرےں لتکیند، ایہ گل شیو بھلی
کے جس فقیر سائیں دا، دا ج و سہنی چلی

2. چرخہ

چرخے نوں انسان نال عطا مت دتی
گئی اے کہ انسان نوں وی نیک اعمال
کرن چاہیے تے جکوں چرخہ کت
کے چھلی بچھی وچ پانی ضروری اے۔
اس زندگی دی نرنجن وچ نیک اعمال
نورم وی اعمال نامہ وچ سٹنا جائے
داوے

توں آپوکت وللی نی کڑیے آپوکت وللی
سناری عمر گوانی آ ایوں، بچھلی نہ سٹی آھلی

شاہ حسین دے کافی دافکری جائرن

اب رب نال صحبت

شاہ حسین دی کافی انسان نوں
اپنے زندگی (۱۹۰۰) انگلیسار چھڈ کے

رب نال رجوع کرن دا درس دیندے
پیش - انسان اپنی اہل گدی وی نہیں
بھلنا جاوے دا تے اپنے رب نوں
زندگی لیر چلو وچ یاد کرنا چاہیے دا
وے۔

ربا میرے حال دا محرم نوں
اندرون باہر توں روم وچ چر

ربا میرے حال دا محرم نوں
اندرون باہر توں روم وچ چلے
نوں ہے نازا توں بانا سب کچھ میرا توں
کیر حسین فقیر زمانہ میں ناپس سب توں

2. آخرت دی فقر

شاہ حسین دی کافی انساناں نوں اپنے
آخرت سوار ہے دا درس وی دیندی
اے۔ اگر انسان خالی ہوتے ہی اگ
لگ جائے تے او پیدا انجام چنگ نہیں
دنیا وچ آخرت دی تیاری زندگی
تے مرن توں بعد وی انسان نوں

رب دی رحمت دے فیڑے کرن
دی

باہل آنکھ چھٹ چھٹ گئیاں
سایہ وردے گھر چلیاں

3 شریعت دی پیروی

انسان نوں رب نے اسلام دی
سورت شریعت راہیں زندگی گزارن
دا طریقہ سکھایا اے۔ جسے انسان
اس راہ تے چلدا اے تے او پیدا پھلا
میں تے اویدی زندگی تے آخرت
وی کیسے کم دی میں۔ رب دی
دنی شریعت ای ایس اندھیری دنیا
وج روشن دا طریقہ اے۔ اس
واسطے ای شاہ حسین پورانی آکھیا
اے۔

جے وڈا چرخہ تے وڈی بھجلی
ملن مایاں میرے سرتے رکھی

عاجزی نے انکساری
شاہ حسین آغزی میں اگر انسان نوں

دنیا دی جھک وچ کھوک تے اسائنشان
 حاصل کرے اے بھل جاندا اے کہ
 اوس مرزاوی اے۔ رب سوہنے
 تے اچھے دنیا انسان واسطے بنائی
 ایں واسطے کہ اول ایں وچ رہ کہ
 ایشیاں ضرورتان پوریان کرے تے مہری
 عبادت کرے ایں واسطے نہیں کہ
 انسان اوس ذات نوہی بھل جاوے
 جیس نے اُن پیدا کیتا۔ ایں واسطے
 مثلاً احسب دی کافی انسان دی اند
 محازی اجاگر کرن واسطے آکھدی
 اے۔

چرخہ بولے سائیں سائیں بانڈ بولے توں
 کیمہ حسن فقیر سائیں دا میں نائیں سبھ توں

دنیاوی لوب لالچ سے نفرت
 دنیاوی شیوان دی جھک انسان دے
 دل توں سکون نہیں لین دیندیاں
 بولے بولے انسان دا نفس اوس توں
 اپنا غلام بنائیندا اے۔ اچھے شیوان
 اسی دا حصول ای ایسی زندگی دا

مقصود ہیں جاندار اب تے اوچے بھل
 جاندار اب تے کہ میوں اور اس دنیا وچ
 کلیا نیاسی۔ اس واسطے ای شہاد
 حسین بندے نوں شروع توں ای انسان
 عشق ان لوں نفرت تے دور رہیں دا
 درس دیدے شیں۔

نی مائیں میوں کھیریادی گل نہ آکو
 رانجن میر اس رانجھے دی کھیریاں نوں کوڑی جھاگ

لوک جانے پیر کھلی پیر اور چاک
 کپہ حسن فقر سائیں جان دا، مولا پاک

صلیٰ گل

شہاد حسین پوراں نے اپنے کاغذی نوں
 اپنے وکھرے علامتی نظام دی رنگ
 فال چار چاند لکھ دتے شیں تے ثابت
 کر دتا ہے کہ اول پنجابی ادب دے
 پرے وڈے شاعر شیں۔